

ПЛАЋЕНО У ПОШТИ
21116 НОВИ САД

Шаље:
Савез самосталних синдиката
града Новог Сада и општина
Бул. Михајла Пупина 24
21000 Нови Сад

РЕФЕРЕНДУМ ЗА ВОДОВОД

У Синдикату запослених у комунално-стамбеној делатности Новог Сада противе се било каквој исхитрејој приватизацији ЈКП "Водовод и канализација" и средином маја најављују почетак прикупљања потписа грађана за расписивање референдума, на којем грађани треба да се изјасне о судбини свог водоводног система. Када су то могли да ураде грађани у Холандији, која је после референдума добила закон о забрани било какве приватизације водних ресурса у држави, зашто то не би урадили и новосађани? Користимо европска искуства, кажу у синдикату!

У граду ће бити одређени пунктови за прикупљање потписа, а акција ће се организовати и у бројним градским предузе-

ћима, пошто кампању подржавају синдикати. За ову кампању синдикат комуналаца има подршку осталих синдиката, политичких партија, разних удружења и самих грађана. У синдикату, где се у овом тренутку, противе било каквој власничкој трансформацији или приватизацији на "мала врата" најављују одржавање протеста, јавних трибина и покретање процедура пред надлежним државним и судским органима како би се зауставила приватизација највитаљнијег градског предузећа путем непознате формуле јавно-приватног партнерства.

Зато су покрајински и градски синдикати комуналаца упутили отворена писма председнику и премијеру Србије, Министарству животне средине и Републичкој

дирекцији за имовину. По мишљењу синдиката, како је то градска власт замишљала, последице по грађане могу бити погубне у наредним деценијама, јер би грађани кроз високу цену воде платили сва улагања стратешког партнера. Истовремено отворио би се вентил за одлив огромног профита из града.

Зато, по мишљењу синдиката, не постоји ни један оправдани разлог за долазак стратешког партнера као ни законски основ. У синдикату сматрају да пре било какве приватизације јавних комуналних предузећа на нивоу државе и локалне заједнице треба донети стратегију на нивоу државе како би поступак био легитиман и како би се донели потребни закони, који регулишу ову област.

КОРИСТИМО ЕВРОПСКА ИСКУСТВА

Прикупљање потписа грађана за референдум против приватизације градског водовода у Новом Саду: од 17. до 23. маја 2011. године.
КАЖИ НЕ ПРИВАТИЗАЦИЈИ!

ШТАМПАНА СТВАР

ОТВОРЕНО ПИСМО ПРЕДСЕДНИКУ СРБИЈЕ

НЕ ДОЗВОЛИТЕ НЕЗАКОНИТОСТ

Руководство Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Војводине и Новог Сада поводом најаве приватизације градског водовода у Новом Саду, обратило писмом Борису Тадићу председнику Републике Србије.

У писму се наводи да је ЈКП "Водовод и канализација" у Новом Саду предузеће које се протеклих годину дана налази у жижи јавности, делом због проблема у квалитету и количини произведене воде за пиће, а делом због намере градоначелника и директора предузећа да се обави власничка трансформација овог предузећа путем модела јавно-приватног партнерства, а у форми заједничког улагања (**joint venture**). Намера градских челника је да се образује мешовито предузеће у коме би целокупна имовина предузећа чинило 51 одсто имовине новооснованог предузећа, а приватни партнер, који би се одредио тендером, би уложио инвестициона средства која би чинила 49 одсто власништва и преузео би управљање предузећем на период од 25 година. Тренутно се на овај "пројекат" троши око 60 милиона динара, намењених иностраној консултантској кући ЦСП из Берлина.

Синдикат комуналаца Војводине и Новог Сада као и Савез самосталних синдиката

Војводине и Новог Сада, и други синдикати, су против овог облика власничке трансформације. Противљење базирају искључиво на чињеници да не постоји законски основ, нити сагласност било ког републичког органа као стварног власника имовине комуналних предузећа. Синдикат сматра да је пре било какве приватизације и увођења модела јавно-приватног партнерства, или било какве власничке трансформације јавних комуналних предузећа, потребно донети стратегију на нивоу државе, што би ове поступке чинило легитимним и у јавном интересу.

Синдикат апелује на председника државе, да у складу са надлежностима, предузме конкретне мере како би се заштитило јавно добро од општег и националног интереса и да спречи овакав вид незаконите власничке трансформације предузећа и неовлашћеног поступања органа предузећа и челника локалне самоуправе. Од Владе Републике Србије синдикат тражи убрзано доношење неопходних закона, који регулишу ову област, као што су Закон о јавној својини, Закон о комуналним делатностима, Закон о јавно-приватном партнерству и Закон о корпоративизацији јавних предузећа.

ИНФО ЦЕНТАР "СИНДИКАЛНОГ ИНФОРМАТОРА":
Булевар Михајла Пупина 24, 21000 Нови Сад
Телефон: 021/456-211 / Факс: 021/456-180
www.skns.org / e-mail: pedja@sssns.com

ŠTAMPARIJA FELJTON, Novi Sad
Stražilovska 17, Tel./Faks: 021/424-527
e-mail: feljton@eunet.rs

"Синдикални информатор" информативни билтен Градског одбора Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Новог Сада. Оснивач: Градски одбор Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Новог Сада, Булевар Михајла Пупина 24. Главни и одговорни уредник Милорад Вукашиновић. Уредник Бошко Стајић. Билтен излази једанпут месечно. Тираж 2400 примерака. Штампа: Фељтон д.о.о. Графичко-издавачко предузеће Нови Сад, Стражиловска 17.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
331(497.113 Нови Сад)

СИНДИКАЛНИ информатор: информативни билтен Градског одбора Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Новог Сада / главни и одговорни уредник Зоран Радосављевић. - Год. 1, бр. 1 (јул 2002) - - Нови Сад : Градски одбор Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Новог Сада, 2002. - Илустр. ; 31 cm

Месечно.
ISSN 1820-4953
COBISS.SR-ID 179795719

ИЗ ПЕРА ГЛАВНОГ УРЕДНИКА

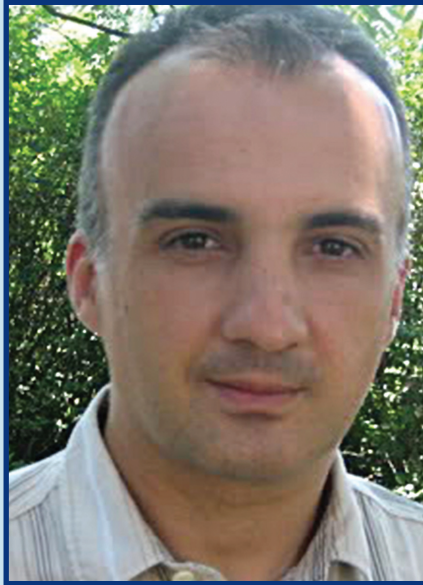
ДЕГЛОБАЛИЗАЦИЈА

Угледни словеначки економиста др Јоже Менцингер недавно је у тексту који је објављен у загревачком "Глобусу" изнео песимистичну визију будућности европске економије. Текст садржи занимљиву насловну поруку која гласи: **"Када уђете у ЕУ од ње нећете добити ни евро"**

Европским земљама - истиче творац словеначке економије, владају елите без идеологије које покушавају да опстану на власти, и у том погледу нема разлике између "десних" и "левих". Све оне (елите) беспоговорно подржавају три главна обележја данашњег "касино капитализма".

Прво је стварање власника имовине уместо власника предузећа, дакле власника којима су једини циљеви дивиденде и повећање вредности деоница, а не судбина предузећа. **Друго претварање радника у радну снагу на "флексибилном тржишту рада"**, што омогућава пренос производње у земље без икакве социјалне заштите радника и **треће форсирање вфинансијских производаг**, који су омогућавали стварање виртуалног богатства, што је ближе превари него нормалној економији.

Најинтригантније је становиште о "поступној деглобализацији Уније", јер у супротном пројекат би ускоро

могао да пропадне. Поред потребе за повратком многих видова производње из Кине, словеначки економиста наглашава да у условима кризе слаби европска солидарност. Немци су пре свега Немци а тек онда Европљани, баш као и Французи, Британци, Грци, Словенци. Или што би наш народ рекао: "Кошуља је увек ближа од капута".

На питање да треба ли по сваку цену пустити страни капитал у земљу одговара: "Познат сам као човек који се непрекидно противи продаји предузећа странцима, а то је главни облик директних страних инвестиција у некадашње социјалистичке земље, поготово кад се ради о финансијском сектору, телекомуникацијама и трговини (услугама).

Веома је лако показати да макроекономски ефекти продаја могу бити негативни, а не само позитивни, што је прихваћена догма коју сугеришу међународне финансијске институције и коју углавном некритички прихватају политичари па и већина економиста у овим земљама".

"Мој став сасвим је једноставан, продај што мораш продати и ништа више. Ако продаш све производне капацитете, постајеш владна снага, ни о чему не одлучујеш, само слушај". Закључак извуците сами.

НОВА ЦЕНА РАДА У ЈКП "ГРАДСКО ЗЕЛЕНИЛО"

УЗ ПЛАТУ ИДЕ И РЕГРЕС

Постоје наговештаји да ће се материјални положај радника у ЈКП "Градско зеленило" поправити. Колико сазнајемо од председника синдикалне организације **Љубе Поповића**, са директорком предузећа је договорено да се цена рада од маја увећа за 25 одсто. Пре повећања зарада потребно је урадити корекцију систематизације радних места.

- Очекујем да се уради корекција систематизације радних места -

каже Поповић и додаје како је тек однедавно успостављен коректан дијалог између Одбора синдикалне организације и директорке Наташе Рашете.

Лидер синдиката у ЈКП "Градско зеленило" каже да неће повлачити судске тужбе због неисплаћених регреса у 2010. Години јер је у суду 80 радних тужби иако је чак 140 радника тужило фирму. Поповић каже да ће одложити рочишта док се не исплати последња рата за

припадајући регрес. Тек тада ће се повући тужбе, а судске трошкове би требало по пола да плате предузеће и синдикат.

Према договору са директорком предузећа, сваког месеца запослени ће на име регреса добити по две хиљаде динара. А та сума је до сада исплаћена уз јануарску и фебруарску зараду. У синдикату овог предузећа очекују да ће се ова исплата наставити и у месецима који следе.

ИЗ МОГ
УГЛА

ЗАУСТАВИТИ БАХАТЕ И ЛОШЕ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

Пише: Зоран Радосављевић

Бројне приватизације локалних водоводних система у свету биле су неуспешне и погубне по народ. Претварање природног монопола над водним ресурсима у приватни монопол углавном се своди на отимачину ресурса и профита и то није добро. Природни монопол над водним ресурсима је право народа да управља својим ресурсом, то признају Немци, Холанђани, Французи, Американци. Ипак, у жељи да контролишу народе и остварују енормне профите, уз минимална улагања неке од тих држава покушавају у земљама у развоју да ужићаре.

У том процесу углавном се приватизују изворишта и системи који доносе велики и брзи профит уз минимална улагања. Сва наредна улагања плаћају сами грађани кроз цену воде. На то указују примери лоше приватизације у Мађарској, Холандији, САД и другим брлојним државама. Грађани Новог Сада не заслужују да добију сумњивог стратешког партнера и да се суоче са већ виђеном лошом приватизацијом водног ресурса.

Начин на који градска власт у Новом Саду и појединци као експоненти те власти, покушавају да на дрзак и безобразан начин отуђе градски систем за водоснабдевање и проту-

ре идеју о неопходности сарадње са стратешким партнером, изазива у мени сумњу о добрим намерама. Тачно, не ради се о класичној приватизацији, али покушава се да се кроз недовољно доказано јавно приватно партнерство, уведе стратешки партнер, који деценијама хара светом, највише кроз неуспешне приватизације.

Отимачина "на мала врата" не сме да прође у Новом Саду. Није прошла ни у Београду ни у Суботици. Наш градски водовод је протеклих шест деценија успео да себе изгради као један од најбољих у земљи, зашто то не би чинио и наредних деценија?

И зашто је страни партнер баш заинтересован за новосадски водовод? Зашто не за Зрењанински, Кикиндски, Крагујевачки, Нишки? Па зато што је проценио да је ово добар систем који са мало улагања може да избацује велики профит и да је Нови Сад богат град из кога ће деценијама да извучи новац и усмерава га у неке друге послове у другим државама. Значи наивни грађани Новог Сада ће финансирати пословање неког страног партнера и његове истомишљенике код нас?

Питање свих питање је да ли је градоначелник Новог Сада у пред-

зборној кампањи обећао грађанима приватизацију градског водовода? Сигурно да није. Да је то обећао не би био изабран за градоначелника. Зато ради иза леђа грађана, што у демократским земљама Европе није дозвољено и због чега се губи морални и политички идентитет за увек.

Јавна комунална предузећа су имовина и власништво свих грађана Новог Сада и они имају право да знају све о њиховом пословању и њиховој судбини. Грађани су их изграђивали и ни једна власт, у пролазу, нема право да о тим системима самостално одлучује. То би могло да се подведе и под кривично дело у односу на власнике. За било какво отуђење ове имовине морају се питати грађани, а не само одборници у Скупштини града. Једини начин за то је референдум јер то није питање појединаца у политичким партијама или питање прегласавање у посланичким клупама. То је питање живота и будућности за све грађане.

Дивље и бахате приватизације "на мала врата" треба зауставити, треба спречити преваре и корупцију, машинације и обезбедити лепшу и јефтинију будућност.

КОМУНАЛИЈАДА У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

Од 9. до 12. јуна ове године, у Врњачкој бањи биће одржано ново радно спортско дружење комуналаца Војводине. Популарна комуналијада окупилеће и ове године неколико стотина учесника, а биће то нова прилика да се разговара и на актуелне теме о комуналној делатности и најављеним процесима приватизације. Место и улога синдиката је неоспорна у сваком друштву у свету па и код нас, па ће сусрети комуналаца у Врњачкој бањи бити прилика да се учврсте ставови о потреби јединства у синдикату и јачању његове улоге у будућности.

ОБРАД МИЛОШЕВИЋ, НОВИ САД 1993 – 1995

ВОДОВОД ЈЕ ВЛАСНИШТВО ГРАЂАНА

Вода је стратешки ресурс за сваку државу и зато је држава у обавези да донесе потребне стратегију и законе, као што је то у развијеним земљама случај. Водоводни систем за снабдевање је власништво грађана и њиме обично управљају локалне заједнице. Новосадки водовод и канализацију између осталих градили су и грађани путем самодоприноса. Значи од својих пара градили су себи систем.

И када је ово позната чињеница, није ми јасно зашто садашњи представници власти у Новом Саду журе да тај витални систем отуђе од грађана и дају га некоме другом на управљање и експлоатацију. Чему толики непотизам неспособне градске власти, да у граду нема паметних људи да управљају модерним технологијама. То је увреда за челнике новосадског Универзитета и све младе, будуће свршене студенте.

Каква је то технологија којом ми сами не бисмо могли да баратамо када је у питању градски водовод? Па зна се да због повећања потреба треба изградити нова изворишта пијаће воде. Треба проширити капацитете фабрике воде и обновити водоводну мрежу. Само једне године када би град усмерио средства у решавање ових проблема и уз помоћ кредита урадило би се пуно зарад будућности садашњих и нових генерација новосађана. Не требају нам стране газде које ће, уместо да улажу остварени профит у развој система, новце износити из града - каже Обрад Милошевић, нека-

дашњи председник Извршног одбора Скупштине града и додаје:

У време најтежих санкција по нашу државу градили смо и одржавали водоводни систем у граду, а данас када нема санкција, када су нам доступни кредити не разумем неке људе који желе да највиталнији систем у граду отуђе од грађана. То, што неки тврде, да ће град задржати контролну функцију пада у воду јер није донесена потребна законска регулатива. Искуства земаља у окружењу нам указују да све што је брзо и кусо је, јер када се потпише неповољан уговор о непознатој пословној сарадњи, увек је у праву онај који долази, а грађани испаштају.

Како? Па тако што ће морати да плаћају значајно увећану цену за воду и канализацију и зато што ће град из буџета стално морати да издваја новац за нез-

аситог страног партнера. Да би поново вратили систем под своју контролу град ће морати да обезбеди огромна средства као надокнаду за раскид уговора - указују примери из Мађарске, Холандије, Словеније, САД итд.

О великом броју запослених у данашњем ВИК нећу да говорим. Они треба да знају да ће после било какве приватизације предузећа, њих барем половина остати без посла, а њихове породице без егзистенције. О овом треба више да питају синдикат, који има доказе да се тако нешто редовно дешава и да их тада синдикат не може да заштити јер одлазе у пакету као што на сцену ступа неповољни уговор, који потпишу политичари. Зато памет у главу и више ангажујте стручњаке у решавању развоја новосадског водовода и канализације - истиче Милошевић.

ДР. СТЕВАН ВРБАШКИ, ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА 1997 – 2000

ПОТРЕБНИ СУ НАМ ЗНАЊЕ, КАПИТАЛ И ТЕХНОЛОГИЈЕ

- Пошто је вода најважнији ресурс за грађане треба размишљати како развити наше предузеће и водоводни систем. Постоје различита мишљења о томе да ли да остане у власништву града или да се приватизује? Лично се слажем да не треба бежати од страног капитала јер нам је потребан пошто га ми немамо довољно. Ипак, треба пазити да уложени страни капитал буде "здрав" и да потиче од правог партнера, који има озбијне намере, а не да то буде новац сумњивог порекла, рецимо наш, па опран на неким далеким острвима - каже др Врбашки који је на челу Скупштине града био од 1997. до 2000. године и наставља:

У досадашњој приватизацији у земљи мало се гледало на порекло новца, па би убудуће требало бити пажљивији. Одржавање водоводне инфраструктуре у граду је лоше и недовољно, а то је важно због смањења губитака воде у систему као и за квалитет воде. Још када се вредна питка вода не би користила као техничка за заливање баши и прање аутомобила, сигурно је

да би она била јефтинија, а и било би довољно воде за све грађана у свим периодима године.

Уколико се водоводно предузеће уступи некоме у виду концесионог управљања, град треба да има контролну улогу када је у питању цена воде и када су у питању инвестиције у развој и одржавање водоводне и канализацио-

не мреже. Поред тога зна се да треба отворати нова изворишта питке воде, а треба изградити и савремени пречиштач за отпадну воду. Пошто немамо довољно новца потребно је сарађивати са страним инвеститорима у циљу развоја система и коришћења најсавременијих технологија.

Још једном наглашавам да скупу и вредну пијаћу воду не треба користити као техничку воду и тада ће воде бити више, а и цена ће јој бити нижа. Повећавањем цене воде не може се решити проблем али се могу решавати проблеми због којих настају велики губици пијаће воде. Уосталом не треба бежати од јавно приватног партнерства, јер има низ позитивних примера да је такво партнерство успело. Грађане треба едуковати и информисати о значају воде и функционисању система, али и о евентуално потписаном уговору са страним партнером. То је уобичајено у другим земљама јер вода је најважнији ресурс, а исто важи када су у питању и нека друга јавна предузећа - истиче др Стеван Врбашки.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

ВОДУ КАО НАЦИОНАЛНО БОГАТСТВО НЕ ТРЕБА ПРИВАТИЗОВАТИ

Мишљење Одбора удружења комунално стамбене привреде и урбанизма Привредне коморе Војводине и стручне јавности је да вода представља ресурс од стратешког и националног значаја и да воду као национално богатство не треба приватизовати нити укључивати у власничку структуру и управљање страног партнера, јер за тако нешто у Србији не постоји законски основ.

Искуства из земаља у региону нам говоре и упозоравају да не треба улазити са страним партнерима у било какав облик и модел заједничког улагања и управљања водом као националним богатством, који представља природни монопол, а природни монопол по дефиницији припада само држави односно народу.

О инвестицијам у водоводу и канализацији искључиво треба да се брине држава или локална самоуправа јер се ради о ресурсу од јавног значаја. Приоритет у инвестицијама локалне самоуправе треба да буду инвестиције у водовод и канализацију јер без здраве воде и добре канализације не може да се замисли једно цивилизовано друштво. То морамо да обезбедимо м, за себе, а никако странци. Овим ресурсом треба да управљамо само ми, а не нека страна држава или страни приватни партнер.

Светски процес монополизације воде као ресурса почео је приватизацијом водних ресурса у земљама у развоју. Глобалне корпорације као стратешки партнери купују изворишта питке воде и постају власници и монополисти питке воде. У том процесу предњачи САД. Остаје отворено питање како се могу усагласити приватизација водних ресурса и право човечанства на питку воду. Питка вода је ресурс без које није могућа никаква цивилизација, указују у Привредној комори Војводине.

МИЛОРАД МИРЧИЋ - ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА 1992-94 ГОДИНА

ЛОША РЕШЕЊА НИКОМЕ НЕ КОРИСТЕ

На почетку бих хтео да нагласим да је целокупна концепција управљања јавно комуналним сектором и ресурсима погрешна и оптерећена бројним проблемима, чије решавање захтева одговарајућу стратегију на државном нивоу, која нажалост изостаје.

Наиме, у периоду дириговане економије, комунална привреда имала је велику подршку државе и локалне самоуправе, кроз развијен систем буџетских донација и субвенција, које су биле последица бриге за општу ствар.

Сада у периоду дивљег капитализма - неолиберална концепција слободног тржишта допринела је разградњи комуналног сектора и предузећа чији је оснивач у овом случају Град Нови Сад. Истина реч је о концепцији која се примењује на глобалном нивоу и коју диктира крупни капитал транснационалног карактера, чији је једини циљ профит а никако брига за очување интереса шире друштвене заједнице.

Град Нови Сад нема јасну стратегију развоја комуналне привреде, поготово када је реч о два кључна система као што су Водовод и То-

плана. Наиме, препуштање таквих система у руке страног капитала брише елементарну самосталност градске власти.

Иначе, тачна је теза да се ова два кључна система урушавају и организационо и финансијски. Организационо урушавање последица је негативне селекције, док је финансијско урушавање последица погрешне економске концепције, која има

двоструко негативно дејство. Наиме, с једне стране тржишни параметри примењују се у систему јавних набавки, док се у делу расподеле прихода примењују нетржнишни критеријуми.

Мишљења сам да у таквим околностима увођење страног партнера у систем Водовода, представља још горе решење, поготово ако је реч о партнеру из Европске Уније. Наиме, један од европских стандарда који се крије од грађана, јесте да је профит једини критеријум основаности стратешког партнерства. Данас је цена кубног метра воде један евро и то је цена социјалне издржљивости коју грађани не могу да плате у садашњим околностима.

Став Српске Радикалне Странке је да уводјење стратешког партнера мора бити засновано на реалистичном моделу. Ако је то неминовност, онда је наш предлог да то буде руски Гаспромнефт као већински власник НИС а. Предности су немерљиве. Реч је о фирми која поседује реалан капитал а чији је егстенцијални интерес да унапреди комуналну инфраструктуру у средини у којој је седиште ове компаније.

ВОДА СТРАТЕШКИ РЕСУРС

Све веће потребе за водом и раст становништва говоре да ће питка вода у XXI веку бити најдефицитарнији стратешки ресурс. Тренутно све развијеније државе предузимају мере за предупређење нестанка питке воде. Сви прорачуни говоре да питка вода брзо нестаје. На пример, тренутно на сваког становника Земље долази 750 м³ питке воде, а 2050. године ова цифра ће бити умањена на 450 м³. То значи да ће око 80 посто држава у свету бити у зони, по класификацији Уједињених нација, испод црте нормалних резерви воде.

Технологија прераде воде је веома унапређена и са њом нема проблема, али да би се вода довела до исправности за пиће потребно је уложити знатна средства, што сваке године покупује њену експлоатацију. Државе трећег света већ одавно осећају недостатак питке воде и приморане су сваким даном да овај ресурс плаћају све скупље.

Према прогнозама експерата у наредним годинама цена воде у САД ће порасти за два до три пута и ова држава је принуђена да тражи нове изворе воде, како у свом дворишту, тако и у свету. То значи да ће бизнис са водом постати један од најисплативијих, јер је у САД, али и у свету под диктатом ове државе, Светске банке и ММФ-а, започео процес приватизације извора питке воде. Тренутно је у САД приватизовано око 15 посто извора воде.

ЂУРО БАЈИЋ, ГРАДОНАЧЕЛНИК И ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА НОВОГ САДА 1995-1996

ВОДА ЈЕ ПРАВО СВАКОГ ГРАЂАНИНА

- О води као ресурсу и водоводним системима треба да се бави струка. Увек сам убеђивао сараднике да нисмо најпаметнији у граду, да има паметнијих које треба питати када су у питању витални јавни системи. Градоначелник треба да води рачуна о ономе што је најбитније за функционисање града и живот грађана. Пре свега сматрам да треба да се залаже да грађани имају довољно квалитетне и не скупе пијаће воде, да зими станови буду топли, да функционише електро-мрежа и да је добро организован јавни превоз за грађане.

У време када сам био на челу града у градском предузећу "Водовод и канализација" на челу је био Тома Бебић, величина и стручњак вредан пажње и данас. Требало би

послушати шта има да каже у вези најављене приватизације овог предузећа. Лично не верујем да ће до било какве приватизације овог јавног предузећа доћи јер град може сам да брине о развоју и одржавању водоводног система, уз помоћ сопствене памети, својих средстава и кредита.

Социјални аспект цене воде мора да буде присутан све док грађани економски не ојачају да могу да плаћају вишу цену, а то значи да градски водовод као предузеће не мора да буде профитабилно предузеће до тог момента. Лоша искуства у приватизацији водоводних система у многим државама у Европи па и у САД, а нарочито код наших комшија у Мађарској треба да нам укажу да сва друштва настоје да воду

задрже под својом ингеренцијом као природни ресурс, који не сме да буде извор профита већ да је доступан сваком грађанину - истиче Ђуро Бајић.

ВОДА ЗА ЖИВОТ

Уједињене нације дају свој допринос решавању проблема питке воде. Наиме, УН су направиле истраживање о овом проблему "Вода за живот 2005-2015". УН сваке три године објављују оцене по питању водених ресурса, а пројектом руководи Канцеларија УНЕСК-а из Париза. У материјалу се констатује да је потреба за водом висока и да, као никада до сада, расте.

Разлози су: раст и миграција становништва, промене у коришћењу и потрошњи, као и потребе за (електричном) енергијом. Истовремено, у истраживању се констатује да без воде нема развоја и економског раста, па ни борбе са сиромаштвом. На хоризонту су и борбе за воду између држава, између градова и се-

ла и међу различитим класама. Све ово наговештава да ће недостатак воде брзо постати политички проблем - истиче генерални директор УНЕСКО-а Които Мацура.

Данас постоје политичке одлуке које би требало да доведу до смањења губитака у експлоатацији воде, као и до побољшања управљања водним ресурсима, без умањења количине воде за потребе становништва. У многим државама су већ донесени закони са циљем очувања и рационалног коришћења вода, међутим, како се наводи у документу Уједињених нација ове реформе још нису довеле до пожељних резултата. Аутори документа УН наводе ако се стање у сфери коришћења вода брзо не промени, то ће довести до тога да 2030. године око пет ми-

лијарди људи (или око 67 посто становништва планете) неће имати приступ чистој води, те ће се придружити становништву Африке и Јужне Сахаре, где тренутно око 340 милиона људи нема редован приступ води.

Оваква ситуација се радикално лоше исказује на здравље људи. Чак 80 посто оболелих у државама у развоју, од којих сваке године умире око три милиона људи, повезано је са недостатком здраве воде. Сваке године од дијареје умре око 5.000 деце, тј. сваке секунде умире једно дете. У целини посматрано десет посто болести у свету могуће је избећи уз помоћ обезбеђења здраве воде за пиће, побољшања хигијенских услова и рационалног управљања водним ресурсима.

БРАНИСЛАВ ПОМОРИШКИ, БИВШИ ЧЕЛНИК ГРАДА

ПИТАТИ ГРАЂАНЕ

Мада не познаје све детаље у вези намере градске власти да доведе стратешког партнера у градско предузеће водовод и канализација, Бранислав Поморишки, некадашњи председник Извршног одбора града, скреће пажњу да модел јавно приватног партнерства није неки нов модел и до сада се примењује у многим државама и у различитим привредним гранама.

- Јавно-приватно партнерство не мора да буде лоше, под условом да доноси Новом Саду инвестиције, нове технологије и уколико град и грађани од тога имају користи. У време мога мандата, почетком овог века,

почели смо сарадњу са берлинском консултатнтском кућом ЦСП и настојали смо да сагледамо како функционишу јавна управа и јавна предузећа, код нас, а како у окружењу. Посебна пажња поклоњена је водоводном систему. И тада смо размишљали како да унапредимо градски систем водовода и канализације и осавременимо га новим технолошким достигнућима, каже данас Бранислав Поморишки.

Додајемо да је Поморишки и док је био на челу града, као и његов претходник др Предраг Филипов, истицао је да нека јавнокомунална предузећа треба приватизовати, али да се ло-

кална самоуправа и грађани морају питати у вези било какве приватизације тих предузећа, јер су их они изграђивали. Истовремено је указивао да градску топлану и градски водовод не би требало приватизовати, а уколико дође до некаквог вида приватизације за грађане треба одржати јевну расправу.

ВОДЕНО ПИРАТСТВО

Већина, тачније 97 посто воде на земљи је слана морска вода. Од осталих три процента, две трећине отпада на Гренланд и Антарктик. Само један проценат воде је распоређен на остали свет, а од тог једног процента пола је власник Руска Федерација.

Током XX века потрошња воде се увећала за седам пута, док је становништво порасло за три пута. Ко троши сву ту воду? Троше тзв. "цивилизоване државе". На пример, становник Немачке на дан потроши 127 литара воде, САД 296, Русије 278. На производњу тоне пшенице одлази 1.000 тона воде. За тону купуса потребно је потрошити од 500 до 1000 тона воде... Истовремено, култура исхране људи се мења, као и обрасци живота. Тако је просечни Кинез 1985. године трошио годишње 20 кг меса, а 2009. године 50 кг меса. То значи да Кина има потребе за додатних 390 кубних метара воде. Ради уређења вреди навести да је просечни становник Шведске 2002. године трошио 76 кг меса, а становник САД 125 кг. Недостатак воде довео је до пиратства (крађе) у овој области. Наиме, државе које немају воду краду од оних које имају, најчешће од суседних држава. На пример, копањем (подземних) канала до корита река и језера чиме се омогућује крађа воде.

БОШКО ПЕТРОВ, БИВШИ ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА

ДУНАВ НИЈЕ СИГУРАН ИЗВОР ВОДОСНАБДЕВАЊА

На наше питање о могућем уласку страног капитала путем модела јавно-приватног партнерства у градски водовод, Бошко Петров каже:

- Пре било какве приватизације треба испитати какав је квалитет водоснабдевања у граду до сада био. Посебно треба анализирати стање изворишта питке воде. Сваки град има своје специфичности када је у питању водоснабдевање и ни један град не долази до пијаће воде на исти начин – каже Петров и истиче да је док је био на челу Скупштине града још 1987. године од Института "Јарослав Черни" из Београда наручен пројекат водоснабдевања за град, у чијој изради су учествовали и стручњаци из некадашње СФРЈ.

- Пројекат је практично била студија о сигурном снабдевању водом у којој је наведено да су постојећа изворишта минимална и да су израбована, сећа се Петров и наводи да сваки урађени бунар за водоснабдевање изгуби годишње око пет одсто свог капацитета.

Иако се налази поред Дунава Нови Сад нема сигурне изворе снабдевања водом и у будућности требало би да се снабдева водом из система који би воду кроз фрушкогорске тунеле доводио из реке Дрине. Пројекат је скуп јер би у његовој реализацији требало укључити више општина, али би зато становништво дуж тог система имало уредно снабдевање питком водом. По мишљењу Петрова, садашњи челници града требало би да се упознају са овим пројектом који је некада урадила једна еминентна научна установа.

ЧАСЛАВ ПОПОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА НОВОГ САДА 1996 – 1999. ГОДИНЕ

СЕЛЕКТИВАН ПРИСТУП ПРИЛИКОМ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

- Увек сам говорио да јавнокомунална предузећа треба приватизовати, пошто иначе деценијама служе за запошљавање партијских чиновника и за обезбеђивање гласача на изборима. Ево примера, када партија запосли директора, помоћника, референта, саветника, портира... и када имате хиљаду запослених партијских апартчика, тада по процени сваки од њих доноси до 15 гласача.

- Ти апартчици чувају своја радна места и положај у друштву и спремни су на све, а то плаћају грађани Новог Сада, практично плаћају непотребне људе.

- Приватизација јавнокомуналних предузећа је неминовна, и неопходна је, како са технолошког тако и са економског аспекта, јер је потврђено да политички апартчици не могу квалитетно да управљају јавним предузе-

ћима - сматра Часлав Поповић и додаје:

- Још у моје време указивао сам на неопходност другачије концепције управљања јавним предузећима у граду. Ипак, сматрам да у процесу приватизације треба приступити опрезно и селективно, у зависности од знајача и сложености делатности и система. Није исто приватизовати ЈКП "Паркинг сервис" и ЈКП "Новосадска Топлана".

ВОДА КАО ИЗВОР КОНФИЛИКАТА

Академик Леонид Абалкин је у једној од својих књига, још 2002. године, отворено написао да у свету постоји око 2.000 места у којима ће временом почети ратови због чисте пијаће воде.

Те прогнозе ни на кога нису оставиле утисак, иако се зна да је воде све мање. На пример, Африка чини 12 одсто становника Земље, а пијаће воде у њој има само један одсто. Бивше средњоазијске републике практично воде тихи рат због воде јер државе које заузимају узвишења могу себи да дозволе да граде хидроцентралне и да задржавају воду, која не долази до равница.

Водећи француски произвођачи воде удружени у "Entreprises pour l'Environnement", упозорили су да ће се 2025. године човечанство суочити са великим недостатком воде, што може довести до међународних конфликата.

Басени више од 260 светских река су подељени између две или неколико држава и при одсуству јасних уговора или институција које би регулисале проблеме, свака промена у коришћењу ових ресурса може довести до међудржавних суко-

ПРИВАТИЗАЦИЈА ВОДНИХ РЕСУРСА

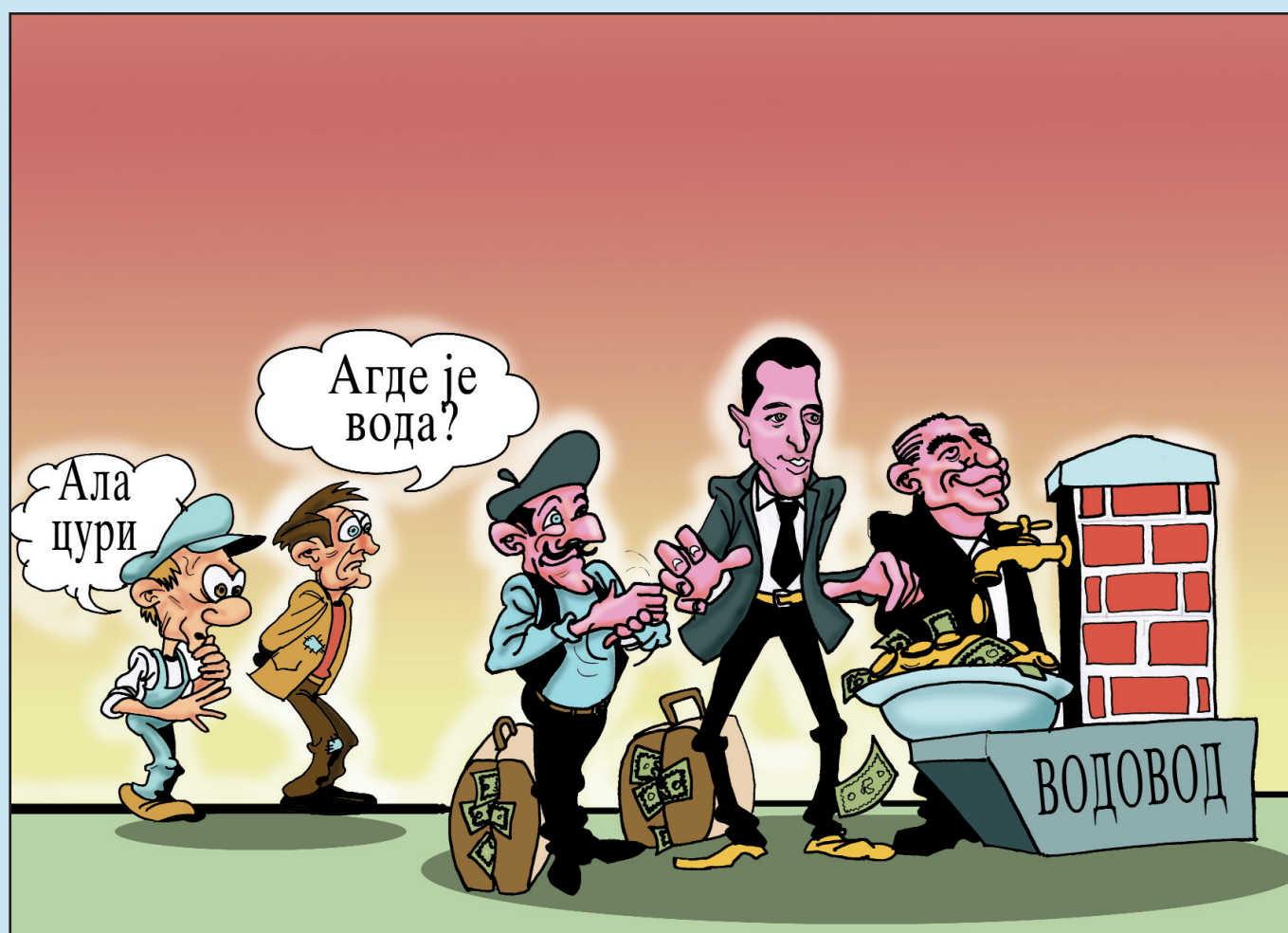
Светски дан водних ресурса обележава се од 1993. године, 22. марта, на основу Резолуције Генералне скупштине Уједињених нација (бр. А/РЕС/47/193 "Обележавање светског дана водних ресурса"). Овај 22. март се, међутим, умногоме разликовао од претходних јер је фактички отворен пут приватизацији, а тиме и стварању монопола над водним ресурсима. О чему се, заправо, ради?

Државна секретарка САД Хилари Клинтон и председник Светске банке Роберт Зелик потписали су у уторак, 22. марта, на Дан светских вода Меморандум о узајамној сарадњи којим усаглашавају делатност у државама у развоју, у циљу "рационалног коришћења водних ресурса".

Добро обавештени аналитичари указују да се иза наводне приче о помоћи земљама у развоју и иско-

рењивања болести и глади услед недостатка адекватне воде за пиће, крију много приземнији интереси, односно да је реч о новој етапи у борби за монопол над водом, како би се ефикасније контролисало понашање становништва на планети. Суштински иницијатива је усмерена на штету народа и држава у развоју и њихових водних ресурса - који ће бити купљени од стране мултинационалних компанија.

Подсећамо да су на иницијативу Светске банке, 2003. године, власти Боливије приватизовале водне ресурсе, што је довело до невероватног раста цене питке воде и имало за последицу (пошто се становништво окренуло преосталим природним изворима) пораст болести и инфекција. Све ово је изазвало масовне протесте и принудило транснационалисте да побегну из ове државе.

УРУЧЕНЕ ПРВОМАЈСКЕ НАГРАДЕ СИНДИКАТА

ПРИЗНАЊЕ ЈКП "ЧИСТОЋИ"

Један од добитника овогодишње Првوماјске награде, коју традиционално додељује Градско веће Савеза самосталних синдиката Новог Сада и општина, је и ЈКП "Чистоћа". По оцени синдиката ово градско јавно предузеће је једно од најуспешнијих, а награда се додељује због квалитета обављања услуга грађанима, привредницима и институцијама у граду.

Делатност коју обавља ово предузеће, чини део општег комуналног система и представља значајну функцију за живот становника Новог Сада. Запослени се овом делатношћу баве 57 година 365 дана у години, практично 24 часа дневно. Током деценија овај колектив се развијао и модернизовао и данас је технички, технолошки и организационо способан да одговори највећим изазовима када је у питању одношење смећа, његова рециклажа и депоновање истог. Значајни резултати постижу се и у области заштите запослених као и животне околине.

- Важне су нам све награде и признања, које ово предузеће добија, што указује да смо једно од најуспешнијих градских предузећа, истиче Далибор Новаковић, директор предузећа.

ИСКУСТВА ИЗ СЛОВЕНИЈЕ - МАРИБОРСКИ ВОДОВОД

ВОДА И КОНЦЕСИЈА ОПАСАН СПОЈ

Мариборски водовод је јавно власништво-деоничарско друштво, водом снабдева 210.000 становника у деветнаест општина, које су власнице предузећа

Водоводни системи се никако не смеју приватизовати већ треба да буду јавно власништво, поручује се са семинара који је у марту одржан у Марибору, а којег је уприличио синдикат комуналне привреде Новог Сада.

У намери да се чују словеначка искуства о власничкој трансформацији јавнокомуналних предузећа у Марибору су обиђена нека од њих, а највише интересовања је било за функционисање водовода и канализације, с разлогом јер је најављено да ће Нови Сад (путем јавно приватног партнерства) приватизовати 49 одсто свог великог градског предузећа.

Учеснике семинара директор водовода и канализације у Марибору је упознао о лошем искуству које је овај град имао када је део система дао у концесију. Мариборски водовод је највећи у Словенији и од 1993. Године је деоничарско друштво, а од следеће године биће регистровано као д.о.о. Водом снабдева 210.000 станоовника у 19 општина, које су власнице предузећа.

Мариборски водовод и канализација су у потпуности јавно власништво. Једно време је постојао уговор о концесији над делом фирме, али се то показало као лоше искуство, па је град раскинуо уговор са концесионаром. Повод за раскид уговора је било што партнеру никада није било доста пара. Од града је тражио све више и више новаца да би се пословна сарадња на крају завршила на суду. Град је, наиме, по речима директора мариборског водовода био тужен и вођено је више судских спорова.

Кубик воде кошта између 0,49 и 0,65 евроценти и цена се није мењала већ годинама. Општине као власнице предузећа одређују цену воде на својој територији. Пошто су трошкови одржавања водоводног система поскупели општине дотирају мариборско предузеће. Супротно овоме, Европска Унија инсистира на значајном повећању цене воде како би цена овог ресурса била економски исплатива.

У Марибору и околини сви редовно плаћају воду, нема пуно дивљих прикључака (0,2 одсто) а губици воде на мрежи износе 22 одсто (у Новом Саду и до 30 одсто). У мариборском предузећу запослено је 148 радника, а у новосадском око 670 чуло се на семинару у Словенији.